GIREIDI YA 4 THEMO YA 2				
ZWIKILI	**U THETSHELESA NA U AMBA (ORAḼA)**	**U VHALA NA U ṮALELA**	**U ṄWALA NA U ṆEKEDZA**	**ZWIVHUMBEO NA MILAYO ZWA LUAMBO**
VHEGE 1 - 2	**U thetshelesa na u tevhela Ndaela** Tsumbo: Ndaela ya u ita tshiṅwe tshithu (Ri nga ṭamba hani zwanḓa) • Nyitothangeli: u humbulela • U humbula maitele • U ḓivha mbonala dza tshibveledzwa tsha ndaela • U dzhiela nṭha ṭhoho dza ndeme • U ṋea ndaela dzi pfalaho, tsumbo, u ita sangwedzhi • U ṅwala notsi na u shumisa ndaela dzo vhalwaho • U vhudzisa mbudziso u itela u pfesesa •U ṋea mihumbulo kha ndaela dzo ṭanḓavhudzwaho	**U vhala tshibveledza tsha u ṋea ndaela** **(Nga maanḓa dzine dza yelana na Khofidi - 19)** Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishumiswa zwa mudededzi • U rangela u vhala- u humbulela zwi tshi bva kha ṭhoho na zwifanyiso • U shumisa zwiṭirathedzhi: u humbulela, ludungela lwa mafhungo • U ita nyambedzano nga ha zwidodombedzwa zwo khetheaho zwa tshibveledzwa • U ita nyambedzano nga ha thevhekano ya ndaela • U shumisa ṭhalusamaipfi u itela u sedzulusa mupeleṭo na ṭhalutshedzo dza maipfi	**U ṅwala ndaela (tsumbo: u ita sanithaiza)** Text from the textbook or TRF • U nanga magudiswa o teaho ṭhoho ya mafhungo • U shumisa tshivhumbeo tsha tsho teaho sa fureme • U dzudzanya mafhungo nga thevhekano i pfalaho • U shumisa ṭhoho na mafhungo a i tikedzaho u itela u bveledza pharagirafu dzo faekanaho • U shumisa girama, mupeleṭo na ndongazwiga zwo teaho • U ṋekedza mushumo wo kunaho hu tshi shumiswa ṭhoho, u sia zwikhala u itela pharagirafu • U rekhoda maipfi na ṭhalutshedzo dzao kha ṭhalusamaipfi ya vhuṋe **U shumisa maitele a u ṅwala** • U puḽana / rangela u ṅwala, • U ita mvetomveto, • U dovholola / vusuludza, • U dzudzanya, • U vhalulula u itela u khakhulula ho khakheaho, na, • U ṋekedza	**U shuma na/nga maipfi**: maṭaluli, digirii ya mbambedzo, mamudi **U shuma na/nga mafhungo:** Tshifhinga tsho fhelaho, tshi ḓaho **Mupeleṭo na ndongazwiga:** Khethekanyo ya maipfi, u shumisa ṭhalusamaipfi

GIREIDI YA 4 THEMO YA 3				
ZWIKILI	**U THETSHELESA NA U AMBA (ORAḼA)**	**U VHALA NA U ṮALELA**	**U ṄWALA NA U ṆEKEDZA**	**ZWIVHUMBEO NA MILAYO ZWA LUAMBO**
VHEGE 1 - 2	**U thetshelesa tshipiḓa tshi bvaho kha nganea** Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana Faela ya Zwishumiswa zwa Mudededzi (FZM) • Nyitothangeli: u humbulela • U thetshelesa tshipiḓa tshi bvaho kha nganea. • U thetshelesa u itela u wana zwidododmbedzwa zwo khetheaho • U topola/wana /ḓivha muhumbulo muhulwane • U livhanya na vhutshilo ha iwe muṋe • U amba nga ha mihumbulo mihulwane na zwidododmbedzwa zwo khetheaho • U shumisa mafhungo a bvaho kha nganea u fhindula mbudziso • U amba nga ha matshilisano, mikhwa na ndeme dza mvelele zwi re kha tshibveledzwa **(Tholokanyoṋḓivho ya u thetshelesa)**	**U vhala nganea** :Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishumiswa zwa mudededzi U rangela u vhala – u humbulela zwi tshi bva kha ṯhoho ya nganea na zwifanyiso • U ṯalutshedza mulaedza • U shumisa zwiṯirathedzhi zwa u vhala, tsumbo, u sikima u itela u wana muhumbulo muhulwane, u sikena u itela u wana zwidodombedzwa, u humbulela u tshi shumisa thusedzi dzine dza vha hanefho u itela u wana ṯhalutshedzo, u ṋea khumbulelo • U ṯalutshedza vhuḓipfi nga ha tshibveledzwa u tshi ṋea zwiitisi • U haseledza nga ha vhabvumbedzwa, puloṯo, fhethuvhupo • U shumisa ṯhalusamaipfi u itela u sedzulusa mupeleṯo na ṯhalutshedzo dza maipfi. **U vhuisa muhumbulo kha zwibveledzwa zwo vhaliwaho nga mugudi e eṯhe**	**U ṅwala mafhungo kha dayari** • U shumisa fomethe i re yone • U nanga magudiswa o teaho ṯhoho • U shumisa maipfi a nyanyuwo • U shumisa nganetshelo ya muthu wa u thoma •U shumisa ṯhoho na mafhungo a tikedzaho u itela u ṅwala tshibveledzwa •U shumiswa girama, mupeleṯo, ndongazwiga na zwikhala zwo teaho vhukati ha dzipharagirafu **U shumisa maitele a u ṅwala** • U puḽana / rangela u ṅwala, • U ita mvetomveto, • U dovholola / vusuludza, • U dzudzanya, • U vhalulula u itela u khakhulula ho khakheaho, na, • U ṋekedza	**U shuma na/nga maipfi**: maḓadzisi **U shuma na/nga mafhungo**: mafhungo tserekano **Ṯhalutshedzo ya maipfi:** **Makateli**
U LINGA HA FOMAḼA MUSHUMO WA 6: THOLOKANYO NḎIVHO YA U THETSHELESA (20 MARAGA) FAT 7.1: U ṄWALA NA U ṆEKEDZA: TSHIBVELEDZWA TSHA VHUDAVHIDZANI (10 MARAGA)				
VHEGE 3-4	**U thetshelesa na u amba nga ha tshibveledzwa tsha mafhungo**	**U vhala tshibveledzwa tsha mafhungo**, Tsumbo: Zwithu zwi kwamaho matshilisano.	**U ṅwala pharagirafu ya mbuletshedzo (pharagirafu 2)** • U nanga magudiswa o teaho ṯhoho	**U shuma na/nga maipfi:** maṯanganyi, thangeladzina

	Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana Faela ya Zwishumiswa zwa Mudededzi (FZM) • Nyitothangeli: u humbulela • U thetshelesa u itela u wana zwidodombedzwa zwo khetheaho • U vhudzisa mbudziso u itela u wana mafhungo • U thetshelesa na u fhindula nga ndila yo teaho • U fhindula mbudziso dza oraḽa • U livhanya na tshenzhemo ya iwe muṋe **(Tholokanyondi ivho ya thetshelesa)**	Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishumiswa zwa mudededzi. • U rangela u vhala – u humbulela zwi tshi bva kha ṱhoho ya tshibvelezwa na zwifanyiso • U shumisa zwwiṱirathedzhi zwa u vhala, Tsumbo: u sikena u wana zwidodombedzwa zwo khetheaho • U vhala zwishumiswa zwipfufhi zwo tou ṅwaliwaho • U wana mafhungo a bvaho kha zwiko zwo fhambanaho • U nanga mihumbulo yo teaho • U wana ndivho dzo fhambanaho dza zwibveledzwa • U wana na u haseledza nga ha ndeme dzi re kha zwibveledzwa **U vhuisa muhumbulo kha zwibveledzwa zwe mugudi a vhala e eṱhe** • U vhambedza bugu/ zwibveledzwa zwo vhaliwaho	• U shumisa tshivhumbeo tsho teaho sa fureme • U shumisa ṱhoho na mafhungo a i tekedzaho u itela u bveledza pharagirafu dzo faranaho (pharagirafu 2) • U sika thusedzi dza u tou vhona u itela u nekedza • U shumisa ṱhalusamaipfi u itela u sedzulusa mupeleṱo na ṱhalutshedzo dz a maipfi	**U shuma na/nga mafhungo**: Tshifhinga tsho fhelaho tshi no khou bvele phanda, tshifhinga tsha zwino tshi nokhou bvela phanda, tshifhinga tshi daho tshi no khou bvela phanda **U shuma na/nga mafhungo:** figara dza muambo, mafanyisi, mamethafore **Mupeleṱo na ndongazwiga:** Maḽedere danzi na maḽedere maṱuku, tshithoms, khoma, tshigarukela, tshivhudzisi

MUSHUMO WA U LINGA WA FOMAḼA MUSHUMO WA 7.2: U ṄWALA NA U ṆEKEDZA

Maanea a nganetshelo / mbuletshedzo (20 MARAGA): pharagirafu dza 3

GIREIDI YA 4 THEMO YA 3

ZWIKILI	U THETSHELESA NA U AMBA (ORAḼA)	U VHALA NA U ṮALELA	U ṄWALA NA U ṆEKEDZA	ZWIVHUMBEO NA MILAYO ZWA LUAMBO
VHEGE 5-6	**U thetshelesa tshirendo** • Nyitothangeli: u humbulela • U takalela na u fhindula zwithu zwo nyanyulwaho nga tshirendo • U amba nga ha muhumbulo muhulwane • U livhanya na tshenzhemo ya iwe muṋe • U wana raimi na mutevhetsindo na u amba nga zwine zwa ita kha	**U vhala tshirendo** • U rangela u vhala: u humbulela zwi tshi bva kha ṱhoho • U ṱalutshedza na u sengulusa vhudipfi nga ha tshibveledzwa • U wana raimi, aḽitheresheni na onomatopia na zwine zwa bveledza kha vhathetshelesi • U wana na u ṱalutshedza mafanyisi na mamethafore • U shumisa ṱhalusamaipfi u sedzulusa ṱhalutshedzo dza maipfi	**U ṅwala tshirendo** • U nanga magudiswa o teaho • U shumisa fomethe i re yone • U shumisa luambo lwa u humbulela na lwa vhusiki • U shumisa ndovhololo ya mibvumo (aḽitharesheni, U ita ndovhololo ya themba (khonisonentsi) na u ita ndovhololo ya pfalandoṱhe (asonentsi) • U shumisa divhaipfi dzo fhambanaho • U shumisa figara dza muambo tsumbo, mafanyisi na mamethafore	**U shuma na/nga maipfi**: maṱanganyi **U shuma na/nga mafhungo**: zwitatamennde, Mafhungo tswititi **Ṱhalutshedzo dza maipfi**: mafanyamuthu, aḽitheresheni, mafanyisi, mamethafore, rithyimu, raimi **Mupeleṱo na ndongazwiga:** U shumisa ṱhalusamaipfi

	vhathetshelesi • U bvisela khagala vhuḓipfi ho nyanyulwaho nga tshirendo • U wana nzulele i re kha tshirendo **(Tholokanyonḓivho ya u thetshelesa)**	**(Tholokanyonḓivho ya u vhala)**	• U shumisa mutevhetsinde na raimi zwo teaho **U shumisa maitele a u ṅwala** • U puḷana / rangela u ṅwala, • U ita mvetomveto, • U dovholola / vusuludza, • U dzudzanya, • U vhalulula u itela u khakhulula ho khakheaho, na, • U ṋekedza **U ṅwala tshirendo**	pfufhifhadzo – akhirinomi, u pfufhifhadza madzina vhukuma (thrankhesheni), maḷeḓere a rangelaho dzinavhukuma (inishiaḷa)
VHEGE 7-8	**U thetshelesa zwibveledzwa zwa mafhungo zwi re na zwifanyiso kana zwa u tou vhonwa,** tsumbo, tshati, thebulu/mapa Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana Faela ya Zwishumiswa zwa Mudededzi (FZM) • Nyitothangeli: u humbulela • U thetshelesa u itela u wana zwidodombedzwa zwo khetheaho • Uamba nga ha ndeme/mushumo wa mafhungo • U ṱalusa zwa u tou vhonwa nga maṱo • U livhanya mafhungo na vhutshilo ha iwe muṋe • U dzhenelela kha nyambedzano, u imelela muhumbulo wau U shumisa zwiṱirathedzhi zwa u ambedzana u itela u davhidzana zwavhuḓi kha nyimele dza zwigwada.	**U vhala zwibveledzwa zwa mafhungo zwi re na zwithu zwa u tou vhonwa,** tsumbo: tshati/thebulu/mimapa Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishumiswa zwa mudededzi U rangela u vhala: u humbulela zwi tshi bva kha ṱhoho na zwifanyiso/ zwa u tou vhonwa U shumisa zwiṱirathedzhi zwa u vhala: U sikima u itela u wana muhumbulo muhulwane, U sikena u itela u wana zwidodombedzwa zwo khetheaho U vhala tshibveledzwa tsha mafhungo tshi re na zwithu zwa u tou vhonwa, tsumbo: mapa U wana nḓila ye tshibveledzwa tsha vhekanywa ngayo U ṱalutshedza zwithu zwa u tou vhonwa	**U ṅwala mafhungo ane a bva kha thebuḷu /girafu/mapa a ita pharagirafu** • U nanga mafhungo o teaho, • U pindula mafhungo a nyolo nga nḓila yone a ita pharagirafu • U ṱanganya mafhungo a ita pharagirafu dzo tevhekanaho hu tshi shumiswa masala na maipfi a u lungekana, • U shumisa girama, mupeleṱo na ndongazwiga zwo teaho, • U shumisa ḓivhaipfi I re yone, • U shumisa ṱhalusamaipfi u itela u sedza mupeleṱo na ṱhalusamaipfi u itela u sedza mupeleṱo na ṱhalutshedzo dza maipfi	**U shuma na/nga mafhungo**: Mafhungotswititi, mafhungotserekani **U shuma na/nga mafhungo**: Fhungodavhi ḷa ḷiiti **Mupeleṱo na ndongazwiga**: khoḷoni
MUSHUMO WA U LINGA WA FOMALA WA 8.1: U VHALA NA U ṰALELA Tholokanyonḓivho ya u tou vhala / u vhona (15 MARAGA) U ṅwala maṅweledzo/samari (5 MARAGA)				

MUSHUMO WA U LINGA WA FOMALA U ṄWALA NA U ṆEKEDZA: Zwibveledzwa zwa vhudzvhidzani (10 MARAGA)				
VHEGE 9-10	U thetshelesa ḓirama ya radio/TV Kana tshibveledzwa tsho tou ṅwalawaho • Nyitothangeli: u humbulela zwi tshi bva kha ṭhoho • U dovha u anetshela zwiwo zwa ḓirama nga u tevhekana hazwo • U bula vhaanewa nga nḓila yone • U thetshelesa u itela u wana zwidodombedzwa zwo khetheaho • U shumiswa zwidodombedzwa nga nḓila yone • U bvisela khagala mihumbulo na vhuḓipfi nga ha tshibveledzwa • U shumisa zwivhumbeo zwa luambo zwi re zwone **(Tholokanyonḓivho ya u thetshelesa)**	U vhala ḓirama Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishuiswa zwa mudededzi • U rangela u vhala zwi tshi bva kha ṭhoho • U shumisa zwiṭirathedzhi zwa u vhala • U ita nyambedzano nga ha vhaanewa, muhumbulo muhulwane, na fhethuvhupo • U bvisela khagala vhuḓipfi ho nyanyulwaho nga tshibveledzwa • U shumisa ṭhalusamaipfi u itela u sedza ṭhalutshedzo dza maipfi **(Tholokanyonḓivho ya u vhala)**	U ṅwala mufhindulano • U nanga vhaanewa vho teaho • U shumisa fomethe i re yone • U dzudzanya u haseledza nga u tevhekana • U shumisa ḓivhaipfi yo fhambanaho • U shumisa girama, mupeleṭo, ndongazwiga na zwikhala zwo teaho • U rekhoda maipfi na ṭhalutshedzo dzao kha ṭhalusamaipfi ya vhuṋe **U shumisa maitele a u ṅwala** • U puḷana / rangela u ṅwala, • U ita mvetomveto, • U dovholola / vusuludza, • U dzudzanya, • U vhalulula u itela u khakhulula ho khakheaho, na, • U ṋekedza **(U ṅwala mufhindulano)**	u shuma na/nga maipfi: makateli, masala, matsinde U shuma na/nga mafhungo: pfano ya ṋefhungo na ḷiiti Mupeleṭo na ndongazwiga: tshithoma, khoma, khoḷoni, semi-khoḷoni, tshivhudzisi
MUSHUMO WA U LINGA HA FOMALA WA 8.2 U VHALA NA U ṬALELA THESIṬE Tholokanyonḓivho ya u tou vhona (10 MARAGA) Zwivhumbeo na Milayo zwa Luambo kha nyimele (10 MARAGA)				

GIREIDI YA 4 - THEMO YA 4				
ZWIKILI	**U THETSHELESA NA U AMBA (ORAḼA)**	**U VHALA NA U ṮALELA**	**U ṄWALA NA U ṆEKEDZA**	**ZWIVHUMBEO NA MILAYO ZWA LUAMBO**
VHEGE 1-2	U thetshelesa atikili ya gurannḓa/magazini Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana Faela ya Zwishumiswa zwa Mudededzi (FZM) • Nyitothangeli: u humbulela • U thetshelesa u itela zwidodombedzwa zwo khetheaho • U ḓivha mulaedza muhulwane • U vhambedza/livhanya na vhutshilo • U ita nyambedzano nga ha mihumbulo mihulwane na zwidodombedzwa zwo khetheaho • U ita nyambedzano nga ha ndeme dza matshilisano, mikhwa na mvelele zwi re kha tshibveledzwa **U dzhenelela kha nyambedzano** • U vhudzisa mbudziso na u fhindula mbudziso dzi elanaho na mafhungo • U vhambedza mihumbulo yawe nay a vhaṅwe • U ṱhonifha mihumbulo ya vhaṅwe • U ṋea mihumbulo na muvhigo u fhaṱaho.	U vhala atikili ya gurannḓa ine ya bvisela khagala zwithu zwi kwamaho matshilisano Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishumiswa zwa mudededzi • U rangela u vhala: u humbulela zwi tshi bva kha ṱhoho na zwifanyiso • U shumisa zwiṱirathedzhi zwa u vhala • U anganyela zwiitisi zwa nyito dzi re kha tshiṱori • U ṱalutshedza zwiitisi na zwi ṱuṱuwedzi kha tshiṱori • U bvisela khagala vhuḓipfi nga ha tshibveledzwa hu tshi tikedzwa nga mbuno/zwiitisi • U ita nyambedzano nga ha ndeme dzi re kha tshibveledzwa • U ita nyambedzano nga ha kunangele kwa maipfi na imedzhari • U ḓivha tshivhumbeo, kushumisele kwa luambo, ndivho na vhathetshelesi vha tshiṱori • U ita nyambedzano nga ha maipfi maswa a bvaho kha tshibveledzwa tsho vhalwaho • U shumisa ṱhalusamaipfi U vhuisa mihumbulo kha zwibveledzwa zwo vhalwaho nga mugudi e eṱhe • U vhambedza dzibugu/zwibveledzwa	U ṅwala atikili ya gurannḓa / magazine ine ya amba nga ha zwithu zwi kwamaho matshilisano • U shumisa mafhungo o teaho vhathetshelesi na ndivho ya tshibveledzwa • U shumisa fureme • U shumisa luambo nga nḓila ya u humbulela nga maanḓa kha ḓivhaipfi dzo fhambanaho • U ṱanganya mafhungo a ita pharagirafu dzi tevhekanaho hu tshi shumiswa masala, maipfi a u ṱanganya na ndongazwiga i re yone • U ṱanganya pharagirafu hu tshi shumiswa maipfi a u ṱanganya na mafurase • U shumisa girama, mupeleṱo na ndongazwiga zwo teaho • U shumisa zwifhinga zwo fhambanaho nga nḓila i fanaho • U shumisa ṱhalusamaipfi u itela u sedza mupeleṱo na ṱhalutshedzo dza maipfi **U shumisa maitele a u ṅwala** • U puḽana / rangela u ṅwala, • U ita mvetomveto, • U dovholola / vusuludza, • U dzudzanya, • U vhalulula u itela u khakhulula ho khakheaho, na, • U ṋekedza	**U shuma na/nga maipfi:** Maṱanganyi Maiti matikedzi U shuma na/nga mafhungo: ṋefhungo, tshiitwa, pfano ya ḽiitii na ṋefhungo, zwifhinga Ṱhalutshedzo dza maipfi: pfanywa, mafhambanyi Mupeleṱo na ndongazwiga: u shumisa dikishinari, nzudzanyo/mutevhe wa maipfi, khethekanyo ya maipfi

GIREIDI YA 4 - THEMO YA 4				
ZWIKILI	**U THETSHELESA NA U AMBA (ORAḼA)**	**U VHALA NA U ṮALELA**	**U ṄWALA NA U ṆEKEDZA**	**ZWIVHUMBEO NA MILAYO ZWA LUAMBO**
VHEGE 3-4	**U thetshelesa tshiṯori tshipfufhi** Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana Faela ya Zwishumiswa zwa Mudededzi (FZM) • Nyitothangeli: u humbulela • U thetshelesa na u vhambedza/livhanya na vhutshilo ha iwe muṋe • U topola zwidododmbedzwa zwo khetheaho • U sa bva nnḏa ha ṯhoho • U topola puloto, fhethuvhupo na vhaanewa • U fhindula mbudziso dza oraḽa dzo sendekwaho kha tshiṯori • U dovha u anetshela tshiṯori **U dzhenelela kha nyambedzano dza zwigwada** • U amba nga u sielisana • U sa bva nnḏa ha ṯhoho • U vhudzisa mbudziso dzo livhanaho na tshibveledzwa • U langa nyambedzano • U fhindula mihumbulo ya vhaṅwe nga nḏila ya u vhavhalela na u ṯhonifha • U ṋea muvhigo wo linganelaho u pfadzaho	**U vhala tshiṯori tshipfufhi** Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishumiswa zwa mudededzi • U rangela u vhala: u humbulela zwi tshi bva kha ṯhoho na zwifanyiso • U shumisa zwiṯirathedzhi zwa u vhala: u sikima na u sikena • U ḏivha na u ṋea muhumbulo nga ha puloṯo, fhethuvhupo na vhaanewa • U ṋea zwiitisi zwa nyito dza vhaanewa • U pfesesa ḏivhaipfi • U wana muhumbulo muhulwane na ine ya tikedza • U wana na u ita nyambedzano nga ha zwivhuya zwi re kha tshibveledzwa • U ita nyambedzano nga ha maipfi maswa a bvaho kha tshibveledzwa • U shumisa ṯhalusamaipfi **U vhuisa mihumbulo kha zwibveledzwa zwo vhalwaho nga mugudi e eṯhe** • U dovha u anetshela tshiṯori kana mihumbulo mihulwane nga mafhungo 3 u ya kha 5 • U bvisela vhuḏipfi khagala kha zwibveledzwa zwo vhalwaho	**U ṅwala vhurifhi ha khonani/ u ḏadza dayari** • U shumisa fomethe yo teaho • U nanga mafhungo o teaho ṯhoho • U shumisa ṯhoho na mafhungo a i tikedzaho u itela u bveledza pharagirafu dzi tevhelaho • U ṯumekanya pharagirafu hu tshi shumiswa maipfi a u ṯanganya na mafurase • U shumisa ḏivhaipfi yo fhambanaho. • U shumisa girama, mupeleṯo na ndongazwiga na zwikhala zwo teaho vhukati ha pharagifafu • U shumisa ṯhalusamaipfi u itela u sedza mupeleṯo na ṯhalusamaipfi **U shumisa maitele a u ṅwala** • U puḽana / rangela u ṅwala, • U ita mvetomveto, • U dovholola / vusuludza, • U dzudzanya, • U vhalulula u itela u khakhulula ho khakheaho, na, • U ṋekedza **U shumisa maitele a u ṅwala** •U ṯuṯula mihumbulo hu tshi shumiswa mapa wa muhumbulo • U bveledza mvetomveto ya u thoma • U dovholola • U dzudzanya • U vhalulula u itele u khakhulula ho khakheaho, na • U ṋekedza mvetomveto ya u fhedza, yo kunaho nahone i vhaleaho.	**U shuma na/nga maipfi:** maḏadzisi a fhethu, maḏadzisi a digirii, zwifhinga, maṯanganyi, Masala (hu sedzeswa khontseputi dzo gudwaho) **U shuma na/nga mafhungo:** Mafurase a dzina, fhungodavhi ḽa dzina **Mupeleṯo na ndongazwiga:** Maḽeḏere danzi, tshithoma, khoma, khethekanyo ya maipfi

GIREIDI YA 4 - THEMO YA 4				
ZWIKILI	**U THETSHELESA NA U AMBA (ORAḼA)**	**U VHALA NA U ṮALELA**	**U ṄWALA NA U ṆEKEDZA**	**ZWIVHUMBEO NA MILAYO ZWA LUAMBO**
VHEGE 5-6	U thetshelesa khungedzelo Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana Faela ya Zwishumiswa zwa Mudededzi (FZM) kana zwiṅwe zwishumiswa • Nyitothangeli: u humbulela • U ṱalusa na u amba nga ha mulaedza hu tshi katelwa na ndeme dzi kha tshibveledzwa • U amba nga ha tshivhumbeo, kushumisele kwa luambo, ndivho na vhathetshelesi vha tshibveledzwa **U dzhenelela kha nyambedzano ya tshigwada** Kha zwithu zwa tshitshavha zwi elanaho na khungedzelo •U amba nga ha ndeme dza matshilisano • U vhudzisa mbudziso hu tshi shumiswa nḓila dzo teaho dza kuvhudzisele, tsumbo, nnyi, fhio, mini, lini, hani, ngani	**U vhala tshibveledzwa tsha mafhungo, tsumbo, khungedzelo** Tshibveledzwa tshi bvaho kha bugupfarwa kana faela ya zwishumiswa zwa mudededzi kana tshiṅwe tshiko • U ṱalutshedza na u ita nyambedzano nga ha mulaedza hu tshi katelwa na ndeme dzi re kha tshibveledzwa • U ita nyambedzano nga ha tshivhumbeo, ndivho na vhathetshelesi vha tshibveledzwa • U ita nyambedzano nga ha kushumisele kwa luambo hu tshi katelwa luambo lwa u kwengweledza na u nyanyula na luambo lwa thengiso • U vhudzisa mbudziso dzi konḓaho dzi yelanaho na tshibveledzwa hu tshi shumiswa zwivhumbeo zwa mbudziso zwo teaho,tsumbo, nnyi, tshifhio, mini, lini, hani, ngani • U ḓivha na u ita nyambedzano nga ha u sedza sia ḽithihi • U ḓivha na u ita nyambedzano nga ha thekhiniki ya girafiki/zwifanyiso sa muvhala, nyolo, u nanga zwifanyiso, nz., na uri zwi kwama hani mulaedza wo pfukiswaho **U vhuisa muhumbulo kha zwibveledzwa zwo vhalwaho nga mugudi e eṱhe**• U bvisela khagala u nyanyuwa/vhuḓipfi sa nḓila ya u fhindula kha tshibveledzwa tsho vhalwaho	**U ṅwala khungedzelo** • U shumisa magudiswa o teaho ndivho na vhathetshelesi. • U shumisa zwithu zwa u tou vhona na nzudzanyo yo teaho u itela ndivho • U shumisa girama na ḓivhaipfi zwo teaho • U shumisa luambo nga ndila ya vhusiki **U shumisa maitele a u ṅwala** •U ṱuṱula mihumbulo hu tshi shumiswa mapa wa muhumbulo • U bveledza mvetomveto ya u thoma • U dovholola • U dzudzanya • U vhalulula u itele u khakhulula ho khakheaho, na • U ṋekedza mvetomveto ya u fhedza, yo kunaho nahone i vhaleaho.	**U shuma na/nga maipfi:** maṱanganyi **U shuma na/nga mafhungo:** Maṱaluli, Maḓadzisi **Mupeleṱo na ndongazwiga:** zwiḓevhe, khoḽoni, maḽeḓere danzi

GIREIDI YA 4 - THEMO YA 4				
ZWIKILI	**U THETSHELESA NA U AMBA (ORAḼA)**	**U VHALA NA U ṮALELA**	**U ṄWALA NA U ṆEKEDZA**	**ZWIVHUMBEO NA MILAYO ZWA LUAMBO**
VHEGE 7-8	**U thetshelesa mufhindulano** • Nyitothangeli: u humbulela • U thetshelesa na u livhanya na vhutshilo ha iwe mune • U ḓivha/topola/wana zwidodombedzwa zwo khetheaho **U dzhenelela kha nyambedzano dza tshigwada** • U amba nga u sielisana • U sa bva nnḓa ha ṯhoho • U vhudzisa mbudziso dzo livhanaho na tshibveledzwa • U langa nyambedzano • U fhindula vhaṅwe nga nḓila ya u vhavhalela na u ṯhonifha • U ṋea muvhigo wo linganelaho u pfadzaho	**U vhala ḓirama** • U rangela u vhala – zwi tshi bva kha ṯhoho na zwifanyiso • U shumisa zwiṯirathedzhi zwa u vhala: u sikima na u sikena • U ḓivha na u ṋea muhumbulo nga ha puloṯo • U ṋea zwiitisi nga ha nyito • U pfesesa ḓivhaipfi • U ḓivha mihumbulo mihulwane na i i tikedzaho • U ḓivha na u ita nyambedzano nga ha ndeme dzi re kha tshibveledzwa • U ita nyambedzano nga ha maipfi maswa a re kha tshibveledzwa tsho vhalwaho • U shumisa ṯhalusamaipfi **U vhuisa mihumbulo kha zwibveledzwa zwo vhalwaho nga mugudi e eṯhe** • U dovha a anetshela tshiṯori kana mihumbulo mihumbulo nga mafhungo 3 u ya kha 5 • U bvisela u nyanyuwa khagala sa nḓila ya u fhindula zwi bveledzwa zwo vhalwaho	**U ṅwala nga ha mvumbo ya muanewa** • U humbula nga ha mvumbo • U shumisa maipfi a mbuletshedzo u vhambedza vhaanewa • U puḽana, u ita mvetomveto hu na u khwaṯhisa tshibveledzwa, u sedza kha u khwinisa mupeleṯo, zwifhinga na u ṯanganya mafhungo a vha pharagirafu dzi tevhekanaho • U sumbedza u pfesesa fhethuvhupo, puloto, vhaanewa, khuḓano na thero • U shumisa zwifhinga nga nḓila yone **U shumisa maitele a u ṅwala** • U puḽana / rangela u ṅwala, • U ita mvetomveto, • U dovholola / vusuludza, • U dzudzanya, • U vhalulula u itela u khakhulula ho khakheaho, na, • U ṋekedza	**Ṯhalutshedzo dza maipfi**: maiti **U shuma na/nga mafhungo**: fhungodavhi tsinde, fhungodavhi ḽi sa imi nga ḽoṯhe (ḽi sa konḓi) **Ṯhalutshedzo dza maipfi**: Mafanyisi, mamethafore, maiidioma na mirero
9-10	**MULINGO WA MAFHELONI A ṄWAHA**			